

ג שם בשם הרי"ף
זארות, ד' שם בשם
תרמכין, ה שם בשם
אביו הרא"ש, ו שם,
ז בית יוסף, ח טור
מאה דברי יהודה בר
אלעאי תענית, ל ט שם
בשם אביו הערוך, י שם
בשם אביו הרא"ש
והנהגות מ'מנו.

ימים ולילה אחת ובשר עופות ^(ג) ^(ב) ודגים ^(א) ויין מגתו, דהינו שאין לו יותר משלשה ימים, נהגו לאסור: ג. אפלו בשל מין אחד ^(א) ^(ב) ^(ג) בשתי קדרות מקרי שני תבשילין * וכן יש להחמיר ולזהר ^(ב) משני מינים בקדרה אחת, אלא אם כן הוא דבר ^(א) שדרכו בכך כל השנה כגון אפונין (מיני זרעונים ובלע"ז ציצור"י) ^(ג) * שנותנים עליהם בצלים וביצים. ותבשיל הנעשה מדבר שנאכל כמות שהוא חי ^(א) מקרי תבשיל לענין זה: הגה ^(ב) ואין חלוק בין צלי למבשל לענין זה (מרדכי הלכות תשעה באב): ד. מתיר לאכל פרות כשהם ^(ב) חיים אפלו כמה מינים: ה. נוהגים לאכל ^(א) עדשים עם ביצים ^(ב) מבשלים בתוכם ^(ג) שהם מאכל אבלים: הגה ויש נוהגים לאכל ביצים ^(א) קשים שהוא גם כן מאכל אבלים (הגמ"י פ"ה): ו. מי שאפשר לו לא יאכל בסעודה המפסקת אלא פת ^(א) חרבה במלח וקיתון של מים: הגה ויש מחמירים לטבל אחר אכילתן פת ^(א) באפר ולאכלו על שם ויגמרם בחצץ וגו': ז. נהגו לישב ^(א) על גבי ^(ב) קרקע בסעודה המפסקת ^(ג) (ואין צריך לחלץ מנצלין) (הנהגות מימוני ורמב"ם פ"ז ובית יוסף): ח. יש לזהר שלא יישבו ^(א) שלשה לאכל בסעודה המפסקת כדי שלא יתחייבו בזמון, אלא כל אחד יישב לבדו ויברך לעצמו:

שערי תשובה

אמת שלתן בשר או חמץ לתוך תבשיל שאוכל בסעודה המפסקת נדאי שרי, עין שם: o בשתי. עין באר היטב. ועין ברפי יוסף שכתב שבתוכה נקטת הגזילה חלק ב נטה לאסור אף בשניהם בשנה וכתב שכן הסכימו חכמים של ימיו, עין שם. וצריך עיון בטעמא דמלתא, דמה קפידא בבשול בין שבאכילה אינו אוכל רק תבשיל אחד, ובתלמוד לא קפיד רק שלא יאכל שני תבשילין, וצריך עיון בגוף התשובה שם. וכתב עוד ברפי יוסף שם בשם תשובת נקטת הגזילה, אם בשל שני תבשילין בקדרה אחת יכול ראובן לאכל תבשיל אחד ושמעון תבשיל אחד, עין שם, והוא פשוט. וכתב בשו"י ברכה בשם קצור תשובת הרא"ש שפחותה התנופה כתב יד, הדג המהקן בשמן ובצלים ודבש הכל חשוב כתבשיל אחד ומתיר לאכלו בערב תשעה באב בסעודה המפסקת ואין כאן משום שני תבשילין, עד כאן לשונו. ועין

באר היטב

(ג) ודגים. עין מגן אברהם: (ג) בשתי. פרוש, שאחד בלילתו עבה ואחד בלילתו רכה אבל אם שניהם בשנה אין קפידא לבשל בשתי קדרות, מגן אברהם: (ד) שנותנים. ואסור לעשות לביבות ממלאים בגבינה שבלי לקט מגן אברהם: (ה) חיים. וכן גבינה וקמחא מפמה מינים חיים, כן כתב באר היטב אשר לפני: (ו) עדשים. ונדקא שדרכו בכך כל השנה. ובטור כתב עדשים או ביצים וכן כתב תלבוש: (ז) קשים. וקרים: (ח) קרקע. ואחר הסעודה מתיר לישב על הכסא דאין אבילות עד תלילה, מגן אברהם: (ט) שלשה. ואם יישבו שלשה לא יזמנו ולא חשיב קביעות, אחרונים, עין מגן אברהם:

כמגן אברהם שכתב שאין לאכל דגים מצד המנהג כמו שכתב בשלחן ערוך וישנן הורסא עקר, וכן כתב בצטרת וקנים. וכתב בשם מהר"ם בן חביב בתשובת כתב יד דשני תבשילין שאסרו בסעודה המפסקת אין חלוק בין דבר הנאכל כמות שהוא חי או לא, וכן אין חלוק בין צלי למבשל. וכן אין חלוק אם אוכלן קדרה תבשיל או קדרה פחותה סעודה, אלא בכל גזנא אסור לאכל פרות צלויים בקנות סעודה בסעודה המפסקת, עין שם: o קרקע. עין באר היטב. וכתב ברפי יוסף בשם מהר"ש שער ארנה צריך להפסיק בכגו בינו לקרקע על פי המילה, כי אין לישב על הקרקע אפלו עם בגדי אלא כגו שאינו מיוחד למלבושיו עין שם ומדברי מהר"ל שהביא

באור הלכה

ג * וכן יש להחמיר ולזהר משני מינים בקדרה אחת. מלשון זה משמע דכל שני מינים כשהוא בקדרה אחת מדינא מתיר, ורק דנכון להחמיר בדעת האוסרים (עין בשו"י). ונהג"א תופס בבאורו דזה אסור מדינא: * שנותנים עליהם בצלים וביצים. אפשר דנדקא באפן זה שבא להטעים האפונים, אבל לא במבשל שני מינים ביחד בעלמא, כגון מה שקורין לקש"ן עם תפוחי אדמה. ומה דאיתא לקמה לענין עדשים עם ביצים, אפשר נמי כשעקר הוא העדשים והביצים מפרקים אותם בתוכם, שבטל גבינה, וצריך עיון:

לבשל בשתי קדרות: (ט) משני מינים. פרוש, ואדם אחד אינו יכול לאכל שתיקה, אבל יכול ראובן לאכל תבשיל אחד ^(א) ושמעון אחד: (י) שדרכו בכך. רוצה לומר, שרוב הפעמים נותנים בצלים וביצים באפונים כמו שדריך לטגן עסה וביצים, ^(א) אבל דגים אסור לטגן בבצים, כיון שרוב הפעמים מבשילין אותם בלא ביצים ומגן אברהם, וכוונתו ^(א) אפלו לאותן מקומות שלא נהגו לאסור בסתם דגים. ולביבות ממלאים בגבינה נקרא שתי תבשילין, ^(א) וכן ברייט"י לקש"ן' עם גבינה, כיון דרב פעמים אין עושין כן הרי שני תבשילין: (יא) מקרי תבשיל לענין זה. דאף דלענין תבשיל ע"כ אין שם תבשיל עליו, כגון חלב שנתבשל וכיוצא בזה, לענינו אסור, דעקר הטעם שאסרו בשני תבשילין ^(א) משום דברבוי תבשילין יש בו כבוד ותענוג: (יב) ואין חלוק בין צלי למבשל. כגון ביצים צלויין ופרות צלויין, כלן שם תבשיל צליקה, וזהו שכתב לקמה כשהם חיים, לאפוקי כשנתבשלו או נצלו: ה (יג) מבשלים בתוכם. שנחשב כתבשיל אחד, ומירי כשאוכלן בבת אחת, ונדקא במקום שדרכו לבשל כך כל השנה וכו"ל בסעיף ג. ובטור כתב עדשים או ביצים וכן כתב תלבוש, וכן המנהג אצלנו שאוכלים ביצים לבד משום אבילות, וכמו שכתב בהג"ה: (יד) שהם מאכלי אבלים. ולא יאכלו תבשיל אחד, ודלא כהמון עם שמתחלה אוכלין מין מבשל ואחר זה יושבין לארץ ואוכלין ביצים, ^(א) דאסור, וכל שכן דאסור להפסיק ביניהם בכרכת המזון, דגורם ברכה שאינה צריכה, ובסעיף ט יבאר איך להתנהג בזה: ז (טו) חרבה. ומכל מקום אל ימעט בשיעור ^(א) אכילתו, אלא יעשה באפן שיוכל לסבל התענית, וכן בשתיית המים: (טז) באפר. ואומר ^(א) זהו סעודת תשעה באב: ז (יז) על גבי קרקע. כדי שתהא ^(א) הסעודה שפלה, ובמקום שמהנהג לאכל בהסבה היה ההכר אם היו אוכלין עתה שלא בהסבה, ולדידן שכל השנה אוכלין שלא בהסבה אין נכר השפלות אלא בזה, ^(א) ומכל מקום אם הוא אדם חלוש יוכל להניח כר תחתיו: (יח) ואין צריך לחלץ. דאין אבילות נוהג עד תלילה, ^(א) ומשעם זה מתיר לישב אחד בסעודה על הספקל: ח (יט) יש לזהר שלא יישבו וכו'. ובדיעבד אף אם יישבו שלשה לא יזמנו, דלא חשיב קביעות ואחרונים:

שיעור הציון

ב (ג) כן משמע סנהדרין דף ע, ואין הטעם משום דאינו כשר לכתחלה לנסכים, דאם כן היה לנו להתיר עד ארבעים יום, דעד שעור זה נקרא יין מגתו בדאיתא ברמב"ם פרק ו מאסורי מנחה הלכה ט: ד (ד) מגן אברהם ושאר אחרונים, וכן הסכים הגר"א דלא כנסת הגדולה המוכא בשערי תשובה שמתמיר בזה: (ה) שער תשובה ופשוט: (ו) ובבאור הגר"א משמע שסובר כהבית יוסף דג וביצה שעליו שנה לאפניו עם ביצים דמקלין: (ז) יד אפרים: (ח) פרי מגדים ודרך החיים: (ט) פוסקים: (י) חיי אדם: ז (יא) ברפי יוסף: (יב) ירושלמי בשם רב דעביד הכי ופתי יוסף: ז (יג) מגן אברהם: (יד) פרי מגדים: (טו) מגן אברהם:

תרומה: ו. אטירות תחבות.

לוח עמוד הוי"מ: שב"ק יט תמוז תשסו * יום א כד סיון תשעא * יום ב כט אייר תשעו * יום ג כז סיון תשפא * יום ד יב אייר תשפז